

**Hva mener folk i
Midt-Telemark om
en sammenslåing av
Bø, Nome og
Sauherad?**

**Resultater fra en spørre-
undersøkelse, april 2005**

Av

Torjus Bolkesjø og

Karl Gunnar Sanda

Telemarksforsking-Bø

**TF-notat nr 8/2005
20. mai 2005**

© Telemarksforsking-Bø 2005
TF-notat nr. 8/2005
ISSN 0802-3662
Pris: kr. 110

Telemarksforsking-Bø
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 15 00
Fax: 35 06 15 01
www.telemarksforsking.no

FORORD

Dette notatet er skrevet på oppdrag fra KS Telemark/prosjektgruppa for kommunestrukturprosjektet i Telemark fylke og Midt-Telemarkrådet (koordineringsorganet for det interkommunale samarbeidet mellom Bø, Nome og Sauherad). Vår kontaktpersoner hos oppdragsgiverne har vært Torunn Hovde Kaasa fra KS Telemark og Erling Rønnekleiv fra Midt-Telemarkrådet.

Ved Telemarksforskning-Bø har Torjus Bolkesjø, Bent Brandtzæg og Karl Gunnar Sanda arbeidet med prosjektet. Bolkesjø og Sanda har skrevet dette notatet i felleskap, mens Brandtzæg har bidratt i utformingen av spørreskjemaet og analysene av svarene.

Data til undersøkelsen er innsamlet gjennom en telefonisk spørreundersøkelse utført av NORSTAT med John Lauring Pedersen som ansvarlig.

Alle involverte takkes for innsatsen. Takk også til de 1500 respondentene i de 3 Midt-Telemarkskommunene som har tatt seg tid til å besvare undersøkelsen.

Bø 20. mai 2005

Karl Gunnar Sanda
Prosjektleder

INNHALDSFORTEGNELSE

NOEN HOVEDRESULTATER FRA UNDERSØKELSEN.....	5
1 BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN.....	7
2 METODE OG DATAMATERIALE.....	7
3 HOLDNINGER TIL KOMMUNESAMMENSLÅING.....	9
3.1 HVA SVARER INNBYGGERNE I MIDT-TELEMARK SAMLET SETT?.....	9
3.2 KOMMUNEVIS.....	10
3.3 FORDELT PÅ TETTSTED.....	11
3.4 FORDELT PÅ ALDERSGRUPPER.....	12
3.5 KJØNN.....	13
3.6 KOMMUNALT ANSATT ELLER IKKE?.....	13
4 ARGUMENTER FOR OG MOT STORKOMMUNE.....	14
4.1 ÅRSAKER TIL AT MAN ER POSITIV TIL EN STORKOMMUNE.....	14
4.2 ÅRSAKER TIL AT MAN ER NEGATIV TIL EN STORKOMMUNE.....	15
5 TILHØRIGHET TIL BOSTEDSKOMMUNEN.....	17
6 PLASSERING AV KOMMUNEOADMINISTRASJONEN.....	21
REFERANSER.....	23
VEDLEGG: SPØRRESKJEMA BRUKT I TELEFONINTERVJUENE.....	24

NOEN HOVEDRESULTATER FRA UNDERSØKELSEN

- Det er gjennomført en representativ spørreundersøkelse om kommunesammenslåing i Midt-Telemark blant 1500 respondenter – 500 fra hver av kommunene Nome, Bø og Sauherad.
- 49 % av befolkningen i Midt-Telemark er positive til en kommunesammenslåing. 39 % er negative, og 12 % svarer vet ikke/ønsker ikke å svare.
- Av de som har tatt et standpunkt er det 56 % som er positive og 44 % som er negative.
- Av de som har tatt et standpunkt er det 64 % som er positive i Sauherad, 59 % er positive i Bø og 48 % er positive i Nome. Det er altså en svak overvekt av negative i Nome.
- I Nome og Sauherad er det store variasjoner i holdninger mellom de ulike tettstedene i disse to kommunene. Blant de som bor på Hørte, Gvarv, Akkerhaugen og i Lunde er det overvekt av positive, mens blant folk på Nordagutu, Hjuksebø og særlig Ulefoss er det overvekt av negative.
- I aldersgruppa over 60 år er det overvekt av skeptikere (44 % positive). I alle de andre aldersgruppene er ca 60 % positive til kommunesammenslutning i Midt-Telemark.
- Troen på bedre kommuneøkonomi er klart det viktigste argumentet for de som er positive. Blant de som er negative er frykten for økt sentralisering samt dårligere og mindre tilgjengelige tjenester de viktigste argumentene.
- Tre av fire sier at de har svært stor eller ganske stor tilhørighet til kommunen de bor i, mens 17 % har ganske eller svært liten tilhørighet. Tilhørigheten er større i Bø og Nome enn i Sauherad hvor denne er særlig lav på Hjuksebø.
- Det er noen flere som synes at ”det spiller liten rolle om stedet de bor på blir en del av en storkommune i Midt-Telemark” enn de som mener det motsatte.
- Når to av tre som har oppgitt hvor de ønsker at kommuneadministrasjonen i en eventuell ny storkommune skal ligge, mener denne bør ligge i Bø. Også i den mest skeptiske kommunen, Nome, er det like mange som mener at senteret bør ligge i Bø som på Ulefoss. Hvis vi splitter svarene, er det bare blant de med postadresse Ulefoss hvor det er flertall for Ulefoss som administrasjonssenter (52,3 %), mens det i alle de andre tettstedene er en klar overvekt som ønsker administrasjonen lagt til Bø framfor noe annet plasseringsalternativ.

1 BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

Som del av det såkalte kommunestrukturprosjektet i regi av KS og Kommunal- og regionaldepartementet har det i løpet av vinteren og våren 2005 pågått en prosess rundt spørsmålet om sammenslåing av de tre Midt-Telemarkkommunene Bø, Nome og Sauherad.

Sentrale elementer i denne prosessen har bl.a. vært

- Telemarksforskning-Bø sin rapport "Økonomiske effekter av en kommunesammenslåing i Midt-Telemark" (Lunder og Sanda 2005)
- Temamøter i Midt-Telemarkrådet og Midt-Telemarktinget
- Folkemøter i Nome og Bø i regi av de respektive kommunene
- Avisoppslag og leserinnlegg i lokal- og fylkespressen
- Kommunestyremøter i de tre kommuner der spørsmålet om sammenslåing har vært oppe til drøfting og vedtak

Et sentralt element i hele debatten har vært Telemarksforskning-Bø sin påvisning av at kommunene kunne oppnådd en nokså stor økonomisk gevinst hvis de slo seg sammen. Dels henger denne gevinsten sammen med økte statlige overføringer i en overgangsperiode (ca 156 mill kr over 15 år), dels var den knyttet til et potensial for å hente ut stordriftsfordeler innen administrative tjenester (antydning til å være på 15-20 mill pr år) og til slutt var det også sannsynliggjort en mulighet for å få en engangssum fra staten i forbindelse med sammenslåingen (antydning til 20-30 mill kr).

Som vanlig er i denne typen debatter, blir motargumentene gjerne relatert til begreper som identitet, tilhørighet, folks holdninger til senterstruktur, frykt for at noen kommuner vil bli tømt for oppgaver og arbeidsplasser, friksjonskostnader etc. Særlig har disse argumentene vært fremmet av folk og folkevalgte i Nome, men også i de andre to kommunene har dette vært synspunkter som har kommet fram. Dette er temaer der vi sitter med mindre håndfaste data enn tilfellet er for kommuneøkonomien.

For å skaffe en likeverdighet i informasjonen der også de tradisjonelle motargumentene kunne belegges med noe mer fakta, besluttet Midt-Telemarktinget å sette i gang en spørreundersøkelse blant innbyggerne i Midt-Telemark for å få svar på disse "ubesvarte" spørsmålene. Det var viktig at resultatet av undersøkelsen ga et representativt bilde av hva folk i denne regionen mente, og det ble derfor besluttet å gå nokså bredt ut og spørre et stort antall folk. Telemarksforskning-Bø ble engasjert til å gjennomføre undersøkelsen. Selve datainnhenting ble overlatt til firmaet NORSTAT.

2 METODE OG DATAMATERIALE

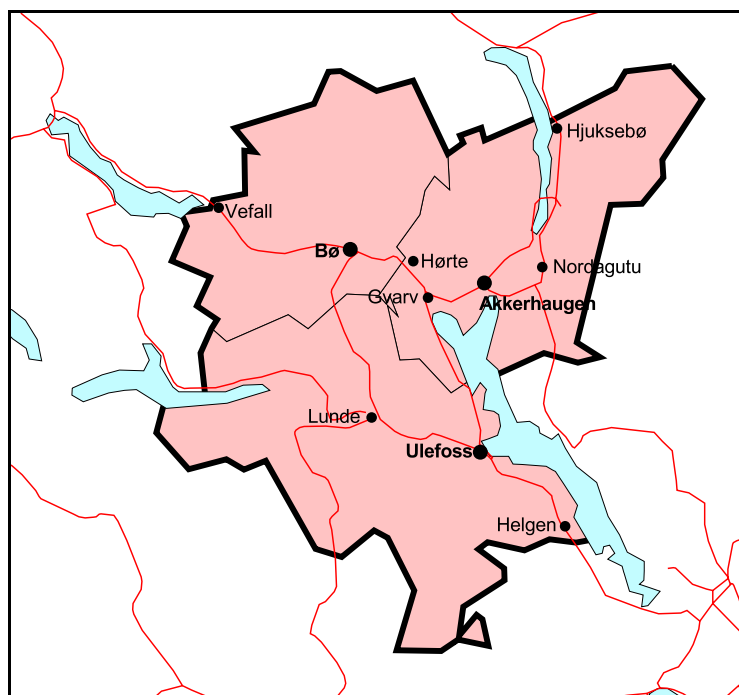
Et spørreskjema med i alt 11 spørsmål (se vedlegg bak i notatet) ble utformet av Telemarksforskning-Bø og overlatt NORSTAT som skulle stå for den praktiske gjennomføringen av telefonundersøkelsen. Oppdraget gikk ut på å få 500 svar fra hver kommune, dvs 1500 svar til sammen, for å sikre god representativitet i svarmaterialet.

Med utgangspunkt i en liste over alle abonnenter med fasttelefon i de tre kommunene, foretok NORSTAT et tilfeldig totrinns utvalg: først ble husstanden valgt ut tilfeldig, dernest spurte man etter den i husstanden som sist fyllte år og som var over 18 år. På denne måten sikrer man en jevn aldersmessig spredning i utvalget.

I løpet av perioden 8.-18.4.2005 ble i alt 3792 husstander ringt opp. Av de oppringte takket 60 % nei til å besvare spørsmålene¹, og det var derfor nødvendig å ringe såpass mange for å nå opp i det avtalte antallet på 500 pr kommune. Materialet ble deretter systematisert og overlatt til Telemarkforskning for nærmere analyse.

500 svar fra hver av de tre kommuner gir et godt grunnlag for å trekke representative konklusjoner om de spørsmål vi skal analysere i dette notatet. Siden kommunene er av ulik størrelse (Nome 6606, Bø 5173, Sauherad 4351 innbyggere) har vi vektet tallmaterialet når vi analyserer svar der Midt-Telemark blir sett under ett. Dette innebærer at svarene fra de 500 innbyggerne i den største kommunen (Nome) får en tyngre vekt enn svarene fra de 500 i den minste kommunen (Sauherad).

Vi har vært avhengige av å bruke postnummer som indikator for å skille tettsteder i undersøkelsen. Dette gir visse begrensninger i analysene. For eksempel får vi ikke delt opp Bø kommune siden hele kommunen har samme postnummer. Vi får heller ikke delt Nome i mer enn to deler – Ulefoss og Lunde. Det kunne vært særlig interessant og sett om holdningene i ”grensebyen” mot Skien – Helgen – skilte seg fra resten av Ulefoss postnummerområde, men det får vi altså ikke til med denne metoden. Derimot får vi delt opp Sauherad i alle 5 tettsteder – Hørte, Gvarv, Akkerhaugen, Nordagutu og Hjuksebø. Det er imidlertid såpass få respondenter på Hørte at det bare er i Tabell 1 at vi har skilt ut dette tettstedet.

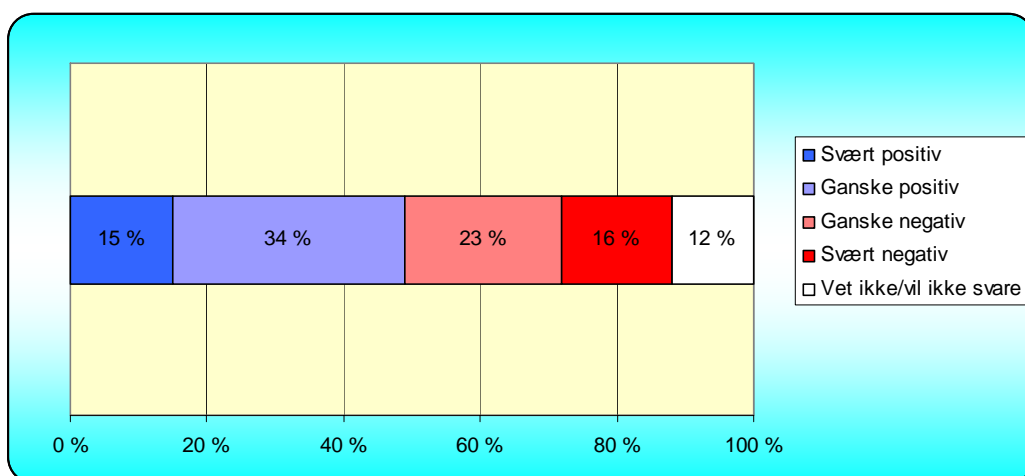
¹ Blant de 56 % som ikke ville besvare undersøkelsen da de ble oppringt var det 56 % som begrunnet dette med at de ”ikke hadde lyst/gadd ikke”, 21 % var ”ikke interessert i temaet” og 13 % ”hadde ikke tid til å svare”.

3 HOLDNINGER TIL KOMMUNESAMMENSLÅING

Hovedspørsmålet som søkes besvart i denne undersøkelsen er: Hvordan stiller folk i Midt-Telemark seg til en sammenslåing av de tre kommunene? I det følgende skal vi analysere svarene ut fra ulike vinkler.

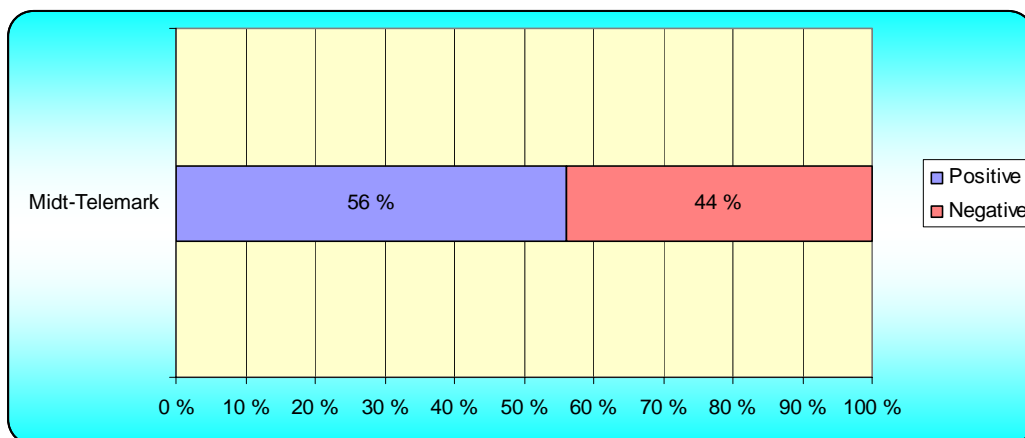
3.1 Hva svarer innbyggerne i Midt-Telemark samlet sett?

Av Figur 1 ser vi at det er 49 % av innbyggerne som er svært eller ganske positive til en sammenslåing. 39 % er svært eller ganske negative, mens det er 12 % som ikke vet eller som ikke vil svare.

Figur 1 Hvordan innbyggerne i Midt-Telemark stiller seg til en sammenslåing av Nome, Bø og Sauherad til en ny og større kommune. Prosent.

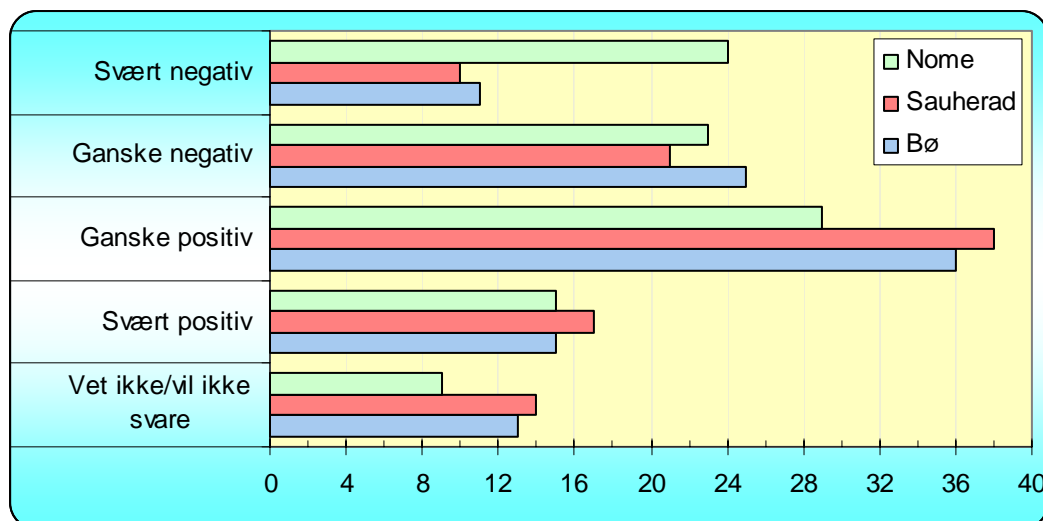
Hvis vi holder ”vet ikke/ikke svar-gruppen” utenom, er det et klart flertall – dvs 56 % av innbyggerne i Midt-Telemark – som er positive til en sammenslåing, mens 44 % er negative

Figur 2 Fordeling mellom sammenslåingspositive og -negative i Midt-Telemark blant dem som har tatt et standpunkt. Prosent.

3.2 Kommunevis

Ved å splitte tallene kommunevis, kan vi se om det er ulike holdninger i de tre kommunene. Resultatet er illustrert i Figur 3.

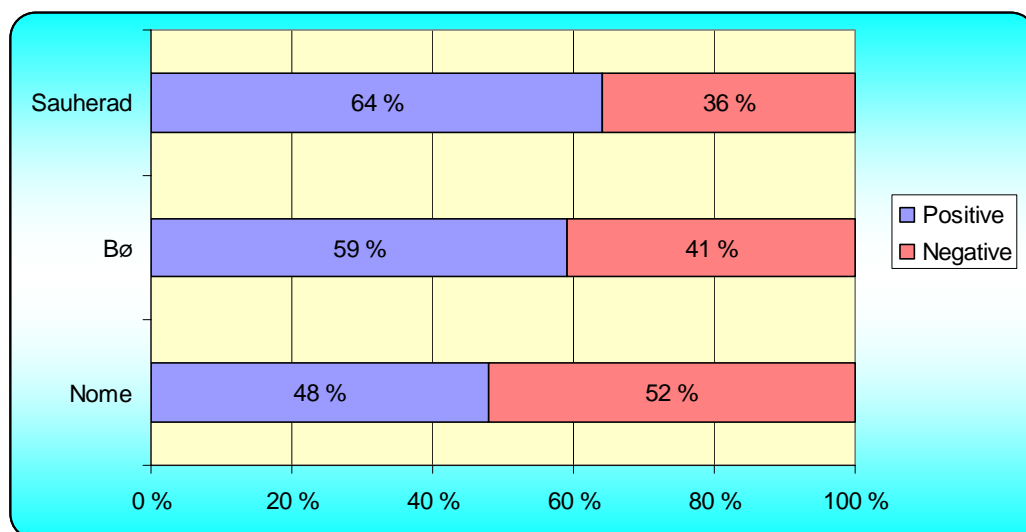

Figur 3 Hvordan innbyggerne i den enkelte kommune stiller seg til en sammenslåing av Nome, Bø og Sauherad til en ny og større kommune. Prosent.

Her ser vi at det i Sauherad og Bø er en klar overvekt i favør av en sammenslåing, mens det i Nome er en svak overvekt av folk som er negative. Prosenttallene er som følger:

- Sauherad: 55 % positive, 31 % negative og 14 % vet ikke/ikke svar
- Bø: 51 % positive, 36 % negative og 13 % vet ikke/ikke svar
- Nome: 44 % positive, 47 % negative og 9 % vet ikke/ikke svar

Holdes ”vet ikke/vil ikke svare-gruppen” utenom, er det i Sauherad 64 %, i Bø 59 % og i Nome 48 % som er positive til en sammenslåing, jfr Figur 4.

Figur 4 Fordeling av positive og negative pr kommune blant dem som har tatt standpunkt. Prosent.

3.3 Fordelt på tettsted

I tabellen under har vi splittet materialet ytterligere for å få fram ulikheter i holdning mellom grender og tettsteder i den enkelte kommune. Vi har vært avhengige av å bruke postnummer som indikator, og har da for eksempel ikke hatt mulighet til å skille Helgen fra Ulefoss – noe som for så vidt kunne ha vært interessant

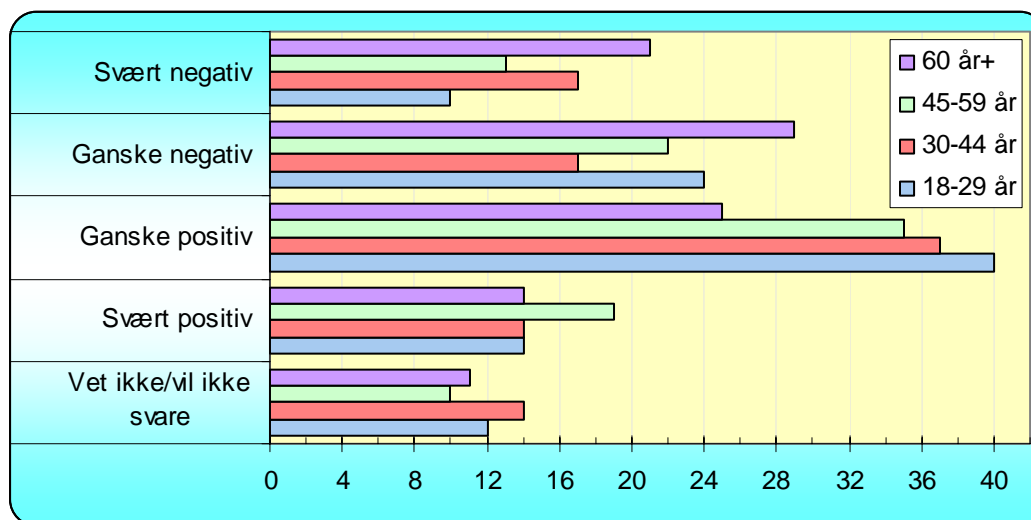
Tabell 1 Holdning til kommunesammenslutning for folk med forskjellig postadresse. Prosent av de som har gjort seg opp en oppfatning (1325 av 1500). Rangert etter positiv holdning til sammenslåing.

Holdning til kommunesammenslutning	Hørte	Gvarv	Lunde	Akkerhaugen	Bø	Nordagutu	Hjuksebø	Ulefoss	Alle
Svært positiv	17,6	27,6	26,6	14,1	17,6	8,1	10,9	7,5	17,4
Ganske positiv	70,6	44,1	39,9	47,1	41,3	37,8	32,6	26,0	38,2
SUM POSITIVE	88,2	71,7	66,5	61,2	58,9	45,9	43,5	33,5	55,6
Ganske negativ	5,9	21,7	19,0	23,5	28,9	35,1	34,8	31,5	26,5
Svært negativ	5,9	6,6	14,5	15,3	12,3	18,9	21,7	35,1	17,9
SUM NEGATIVE	11,8	28,3	33,5	38,8	41,1	54,1	56,5	66,5	44,4
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Antall svar (N)</i>	<i>17</i>	<i>152</i>	<i>248</i>	<i>85</i>	<i>432</i>	<i>37</i>	<i>46</i>	<i>308</i>	<i>1325</i>

Vi ser at blant hørtingene er det hele 88 % som er positive til en sammenslåing. Det er også overvekt av positive blant gvarvianere (72 %), lundeheringer (67 %), ”akkerhaugianere” (61 %) og bøheringer (59 %). Det er overvekt av skeptikere på Nordagutu (46 % positive), Hjuksebø (44 %), og spesielt blant ulefossingene der bare 34 % er positive til en sammenslåing.

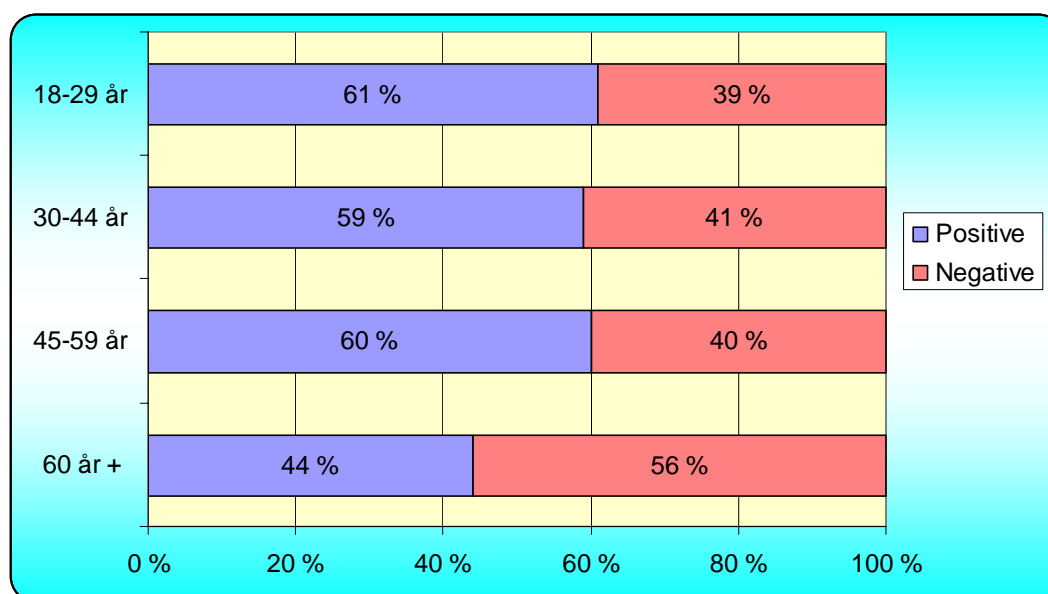
3.4 Fordelt på aldersgrupper

Vurderer vi resultatene i relasjon til alder, er det et tydelig signal at den eldste aldersgruppa (de over 60 år) er klart mer negativ til en kommunesammenslåing enn de øvrige gruppene. Detaljtallene for de enkelte aldersgruppene går fram av den følgende figuren.

Figur 5 Hvordan innbyggerne i de tre kommunene stiller seg til en sammenslåing av Nome, Bø og Sauherad til en ny og større kommune. Fordeling på ulike aldersklasser. Prosent.

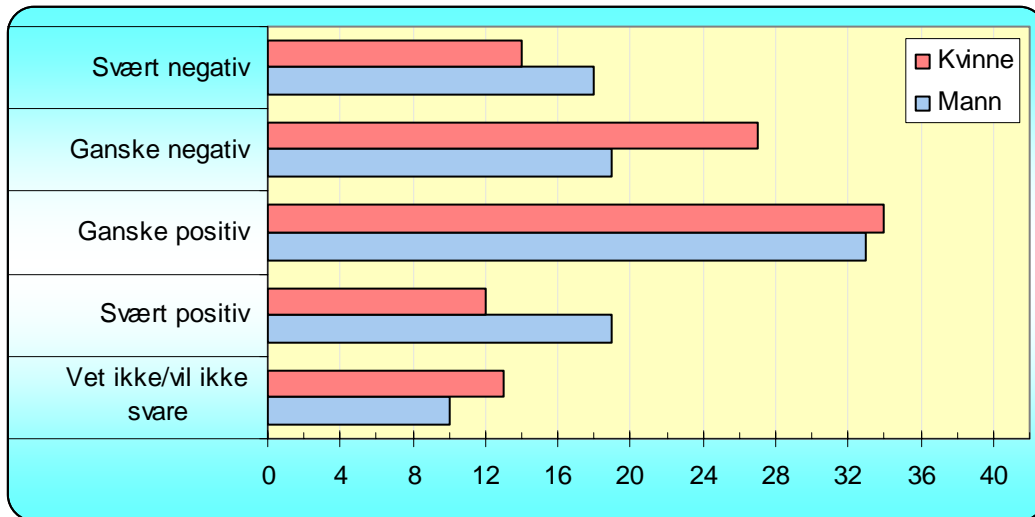
Holder vi ”vet ikke/vil ikke svare-gruppa” utenom, ser vi tydelig hvordan det er en klar overvekt av positive holdninger blant alle aldersgrupper under 60 år, mens gruppen som er 60 år og eldre har en klar overvekt av sammenslåingsmotstandere.

Figur 6 Fordeling av positive og negative pr aldersgruppe blant dem som har tatt standpunkt. Prosent.

3.5 Kjønn

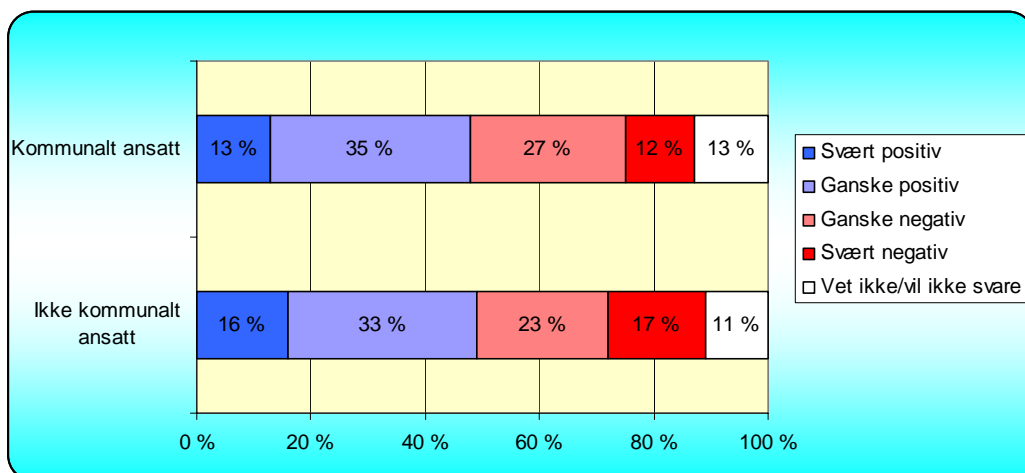
Menn er samlet sett noe mer positive til sammenslåing enn kvinner, men som Figur 7 viser, er det ikke noe enhetlig trekk gjennom hele materialet. Det er for eksempel en høyere andel menn enn kvinner både i gruppen som er svært negativ og svært positiv.

Figur 7 Hvordan innbyggerne i de tre kommunene stiller seg til en sammenslåing av Nome, Bø og Sauherad til en ny og større kommune. Fordeling på kjønn. Prosent.

3.6 Kommunalt ansatt eller ikke?

Vi hadde med et spørsmål om intervjuobjektene var kommunalt ansatte eller ikke. Begrunnelsen for dette er en hypotese om at en sammenslåing a) vil kunne oppleves som truende for en kommunalt ansatt fordi den vil kunne medføre en endret arbeidssituasjon, lengre arbeidsveg eller oppsigelse som følge av rasjonaliseringstiltak eller b) at den vil kunne oppleves som ønskelig av kommunalt ansatte fordi man da vil kunne få til større fagmiljøer og mer attraktive arbeidsplasser.

Figur 8 Hvordan kommunalt ansatte og ikke-kommunalt ansatte vurderer sammenslåing. Prosent.

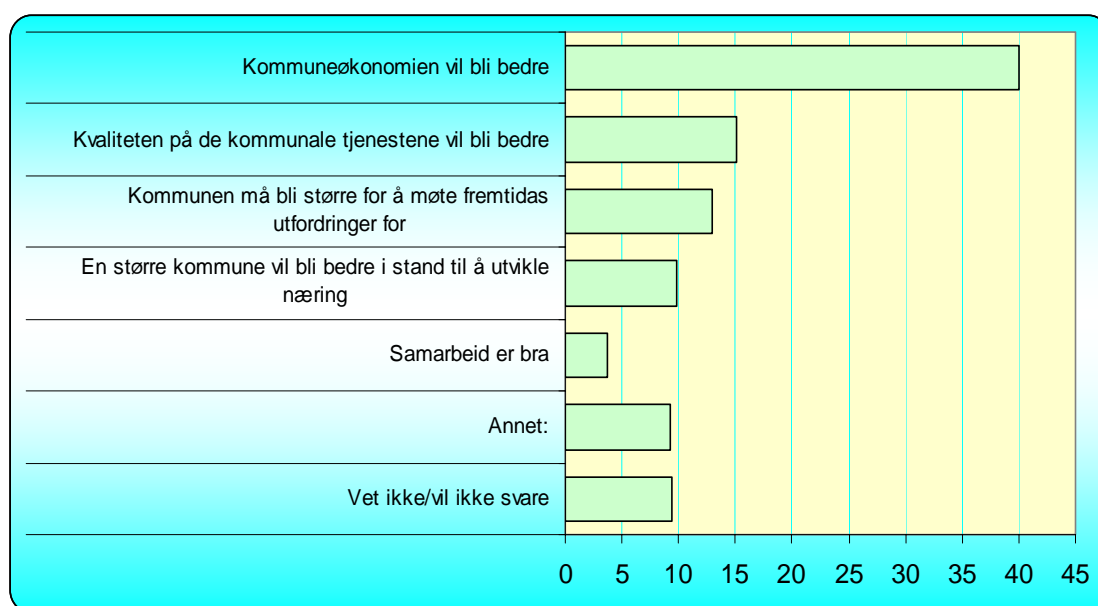
Vi ser at det er små forskjeller mellom kommunalt ansatte og ikke-kommunalt ansatte i spørsmålet om kommunesammenslåing i Midt-Telemark. I begge gruppene er det en klar overvekt av positive. Den eneste lille forskjellen er at blant de kommunalt ansatte er det noe mindre grad av bastante oppfatninger – både positive og negative – enn blant de som ikke jobber i kommunen.

4 ARGUMENTER FOR OG MOT STORKOMMUNE

De som svarte at de var positive eller negative til en storkommune ble i tillegg stilt spørsmål om hva som var *den viktigste årsaken* til standpunktet. Spørsmålet ble stilt åpent. Derfor skal vi se nærmere på svarene.

4.1 Årsaker til at man er positiv til en storkommune

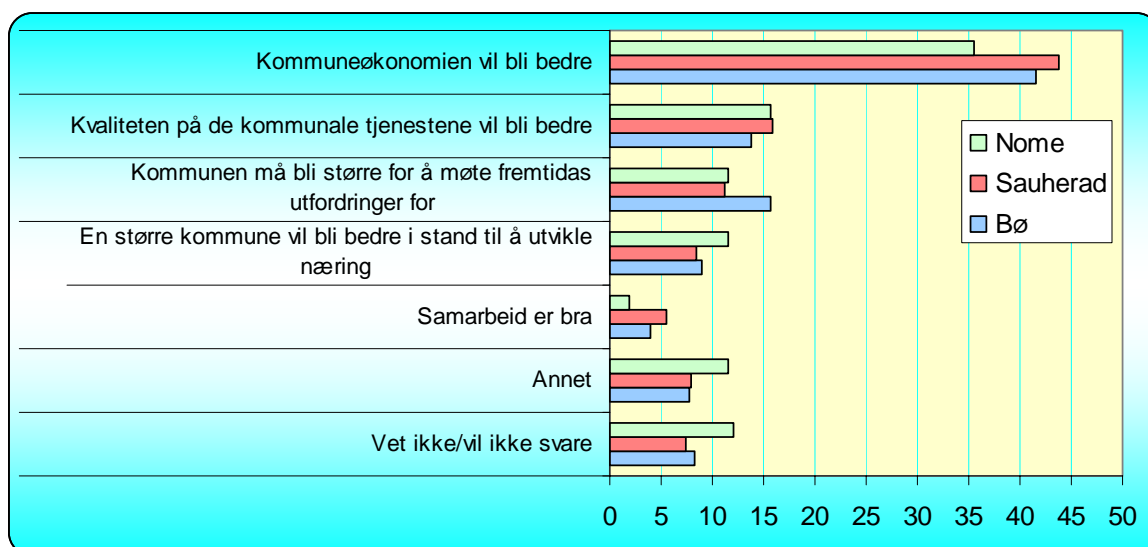
Kommuneøkonomien er viktigste årsak til at folk er positive til en storkommune (se Figur 9). Nesten 40 % av de som var positive til en sammenslåing, mener at dette er det viktigste argumentet for sammenslåing av de 3 kommunene. Dette standpunktet avviker noe i forhold til det en finner i undersøkelser fra andre deler av landet (se f.eks. Bolkesjø og Brandt-zæg 2005). Årsaken til dette er trolig at Midt-Telemark kommunene kommer spesielt godt ut økonomisk ved en eventuell kommunesammenslutning. Dette både når det gjelder kort-siktige og langsiktige virkninger av inntektssystemet slik dette er bygd opp i dag. Det er også først og fremst kommuneøkonomien det har blitt satt fokus på i media. Andre viktige ja-argumenter er at folk tror at kvaliteten på tjenestene vil bli bedre og at en større kommune må til for å *møte fremtidas utfordringer* og for å drive *næringsutvikling*.

Figur 9 Viktigste årsaker til at innbyggere er positive til en sammenslåing. Alle kommunene. Prosent.

Ser vi på variasjoner i svarene på dette feltet er det verdt å merke seg følgende:

- Det er relativt små variasjoner i svarfordelingen mellom kommunene, men folk i Bø og Sauherad begrunner svaret med kommuneøkonomi i noe større grad enn folk i Nome. (se Figur 10).
- Aldergruppa 30-44 skiller seg klart ut ved en høy andel som peker på bedre kommuneøkonomi som begrunnelse for sammenslutning. De eldre aldersgruppene har i større grad tro på at en sammenslutning vil være positivt for utvikling av arbeidsplasser enn de yngre.
- Det er liten forskjell i begrunnelse mellom menn og kvinner.
- Kommunalt ansatte har i noe større grad tro på at en storkommune er viktig for å utvikle næringsliv og arbeidsplasser enn ikke-kommunalt ansatte, mens de i noe mindre grad bruker kommuneøkonomi som begrunnelse for sitt positive syn.

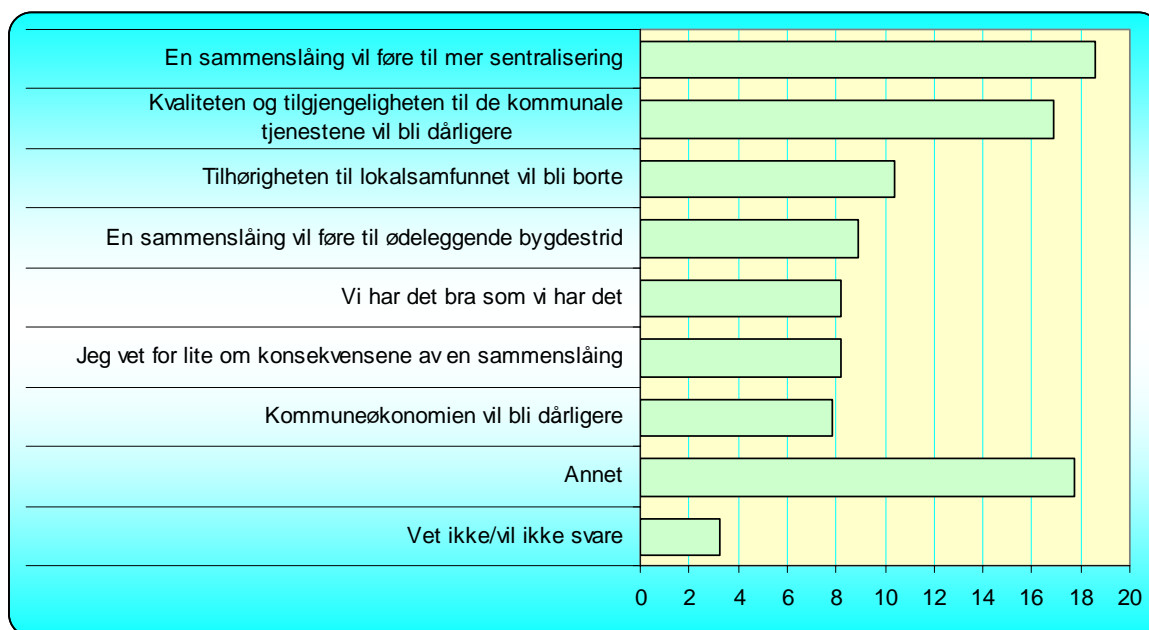

Figur 10 Viktigste årsaker til at innbyggere er positive til en sammenslåing. Fordelt på kommune. Prosent.

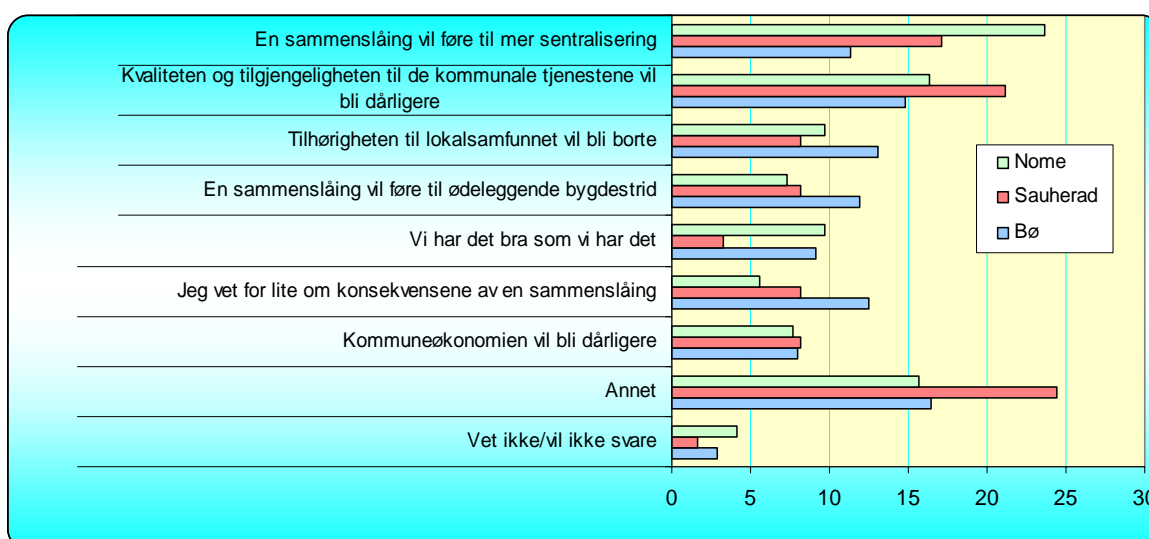
4.2 Årsaker til at man er negativ til en storkommune

Figur 11 viser at årsakene til at man er negativ til en storkommune er sammensatte, og det er ikke en enkelt årsak som er dominerende. *Sentralisering* og *dårligere tjenestetilbud* er det som nevnes hyppigst. Dette er to forhold som er nær beslektet, og avstand er en viktig faktor her. Disse årsakene nevnes da også hyppigere i Sauherad og Nome enn i Bø hvor de fleste trolig regner med at kommunesenteret vil bli liggende. Slår vi sammen de to kategoriene finner vi at 38 % av de som var negative i Sauherad nevnte dette som begrunnelse, mens tilsvarende tall i Nome var 40 %, og i Bø bare 25 %. I Bø er det en noe større andel

av de negative som tror at en sammenslutning vil føre til *ødeleggende bygdestrid*, og at *tilhørigheten til lokalsamfunnet blir borte*. Går vi ned på postadressenivå viser det seg at i Sauherad er det særlig folk på Hjuksebø og Akkerhaugen som mener at tjenestetilbudet vil bli dårligere, mens folk på Gvarv og Ulefoss ser for seg en økt sentralisering. Kategorien ”annet” er mye større blant de negative enn hos de positive. Hele 18 % har argumentert med forhold som ikke faller inn under hovedkategoriene lenger opp i figuren. Her ligger det mange sprikende og vage argumenter som er vanskelig å samle i noen hovedkategori

Figur 11 Viktigste årsaker til at innbyggere er negative til en sammenslåing. Alle kommunene. Prosent.

Figur 12 Viktigste årsaker til at innbyggere er negative til en sammenslåing. Fordelt på kommune. Prosent.

Når det gjelder de som er negative til en sammenslutning finner vi at:

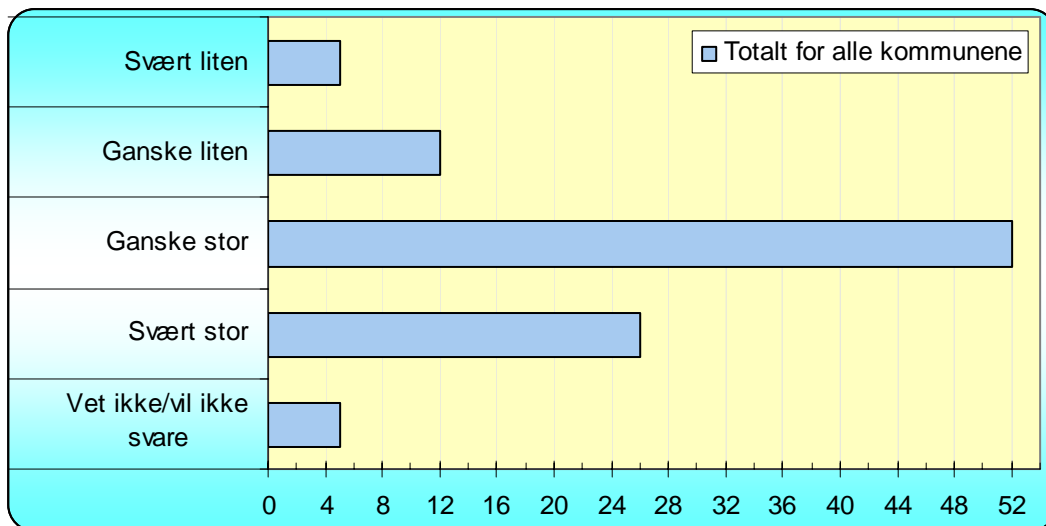
- Sentralisering benyttes i mye større grad som viktigste begrunnelse av menn enn av kvinner, mens kvinner i større grad enn menn peker på redusert kvalitet på tjenestetilbud og redusert tilhørighet til lokalsamfunnet som årsak til at de er negative.
- Samtidig som aldersgruppa 30-44 år skilte seg ut som den aldersgruppa som begrunna sitt positive standpunkt med kommuneøkonomi, er det den samme aldersgruppa som i klart størst grad vurderer sitt standpunkt mot en storkommune med at kommuneøkonomien vil bli dårligere. Dette kan tolkes som at det særlig er denne gruppa som er opptatt av kommuneøkonomien. I gruppa 45-59 år er det relativt mange som begrunner sitt standpunkt med sentralisering. Den eldste aldersgruppa avviker lite fra gjennomsnittet, mens de yngste (18-29 år) i relativt stor grad sier at de vet for lite om konsekvensene.
- Det er små forskjeller i hvordan kommuneansatte og andre begrunner sine standpunkter. De som pendler avviker også lite i sin begrunnelse fra de som arbeider i bostedskommunen.

5 TILHØRIGHET TIL BOSTEDSKOMMUNEN

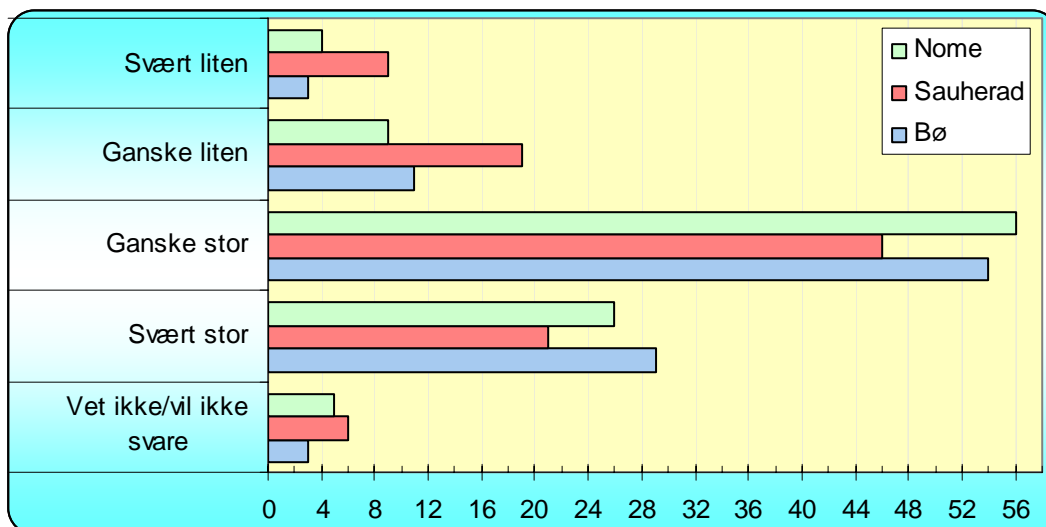
I undersøkelsen ble det stilt spørsmål om ”*Hvordan vil du karakterisere din tilhørighet til kommunen du bor i?*”. Tilhørighet og identitet er ofte to begreper som benyttes sammen og som oppfattes som synonyme.

Slik som vist i Figur 13 sier godt og vel halvparten at tilhørigheten er ganske stor og hver fjerde at den er svært stor. 17 % sier at den er liten eller ganske liten. Tilhørigheten er mindre i Sauherad enn i de øvrige kommunene da nær 30 % sier at tilhørigheten er liten eller ganske liten. I Sauherad er det imidlertid svært store variasjoner da 5 av 6 med postadresse Nordagutu sier at de har svært stor eller ganske stor tilhørighet til kommunen, mens tilsvarende tall for Hjuksebø er under 50 % (se Tabell 2). Også på Gvarv er det relativt mange som sier at de har liten tilhørighet til egen kommune. De som bor på Ulefoss har sterk tilhørighet til Nome, og sterkere enn de som bor i Lunde.

Tilhørigheten er noe lavere i den yngste aldersgruppa enn i de øvrige, mens det er liten forskjell mellom menn og kvinner. Kommunalt ansatte har litt større tilhørighet enn de som ikke er ansatt i kommunen.

Figur 13 Innbyggernes grad av tilhørighet til kommunen de bor i. Prosent.

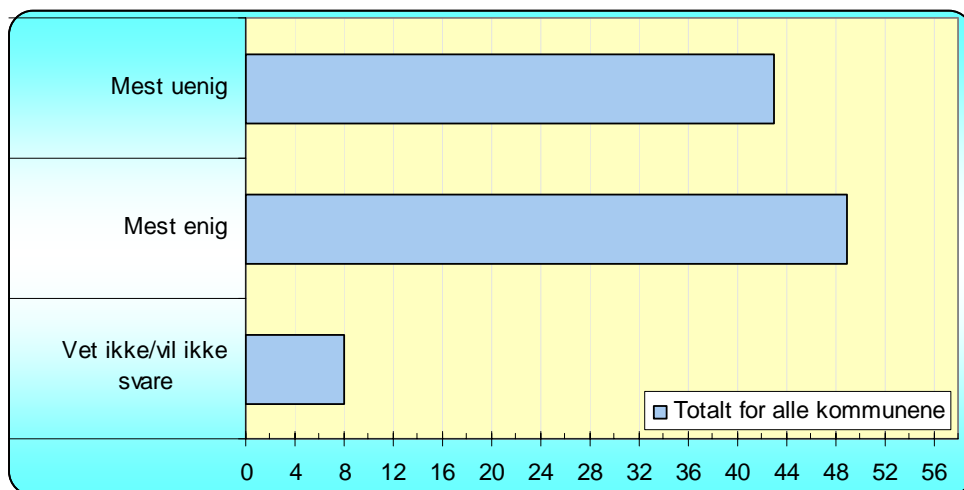

Figur 14 Innbyggernes grad av tilhørighet til kommunen de bor i. Fordelt på kommune. Prosent.

Tabell 2 Innbyggernes tilhørighet til kommunen de bor i, fordelt på postadresse. Prosent

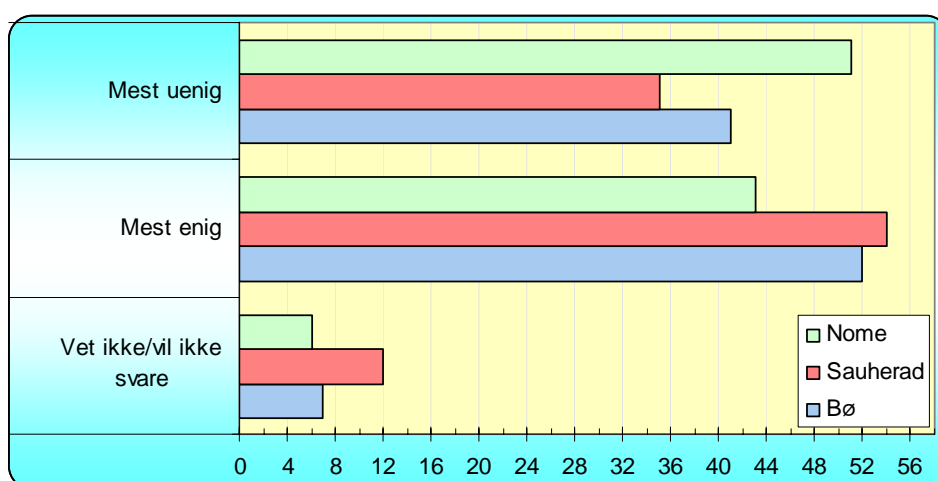
Tilhørighet til kommunen	Postadresse							
	Hjukse-bø	Bø	Gvarv	Akkerhaugen	Nordagutu	Lunde	Ulefoss	Alle
Svært stor	17,2	28,5	19,9	22,3	33,3	20,1	30,0	25,6
Ganske stor	31,0	53,3	48,1	47,9	50,0	57,2	55,6	52,6
Ganske liten	31,0	11,7	14,4	20,2	9,5	13,3	5,7	12,2
Svært liten	15,5	3,5	10,5	4,3	4,8	2,5	4,5	4,9
Vet ikke/vil ikke svare	5,2	2,9	7,2	5,3	2,4	6,8	4,2	4,7
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100

I Figur 15 ser vi hvordan folk stiller seg til utsagnet: ”Det ville spilt liten rolle for meg om det stedet jeg bor på hadde vært en del av en storkommune i Midt-Telemark”. Vi ser at det er noen flere som er enige enn uenige i utsagnet. Selv om mange føler sterk tilhørighet til hjemkommunen, er det altså et flertall (49 %) som ikke har særlige motforestillinger til en sammenslåing i Midt-Telemark. Et stort mindretall (43 %) er mest uenig i utsagnet, men på grunn av måten spørsmålet er stilt, vet vi ikke om en sammenslåing ville hatt bare moderat eller nokså sterk negativ innvirkning på identitetsfølelsen til disse.

Figur 15 Enighet i utsagnet; ”Det ville spilt liten rolle for meg om det stedet jeg bor på hadde vært en del av en storkommune i Midt-Telemark”. Prosent.

Størst andel enige finner vi i Sauherad og minst andel i Nome. Over halvparten av de med postadresse Gvarv, Akkerhaugen, Lunde og Bø er enige i utsagnet. For de øvrige postadressene (Hjuksebø, Nordagutu og Ulefoss) er det under 40 % som er enige i utsagnet. Dette viser at det er store variasjoner i holdningen til storkommune i ulike deler av kommunene Nome og Sauherad.

Figur 16 Enighet i utsagnet; ”Det ville spilt liten rolle for meg om det stedet jeg bor på hadde vært en del av en storkommune i Midt-Telemark”. Fordelt på kommune. Prosent.

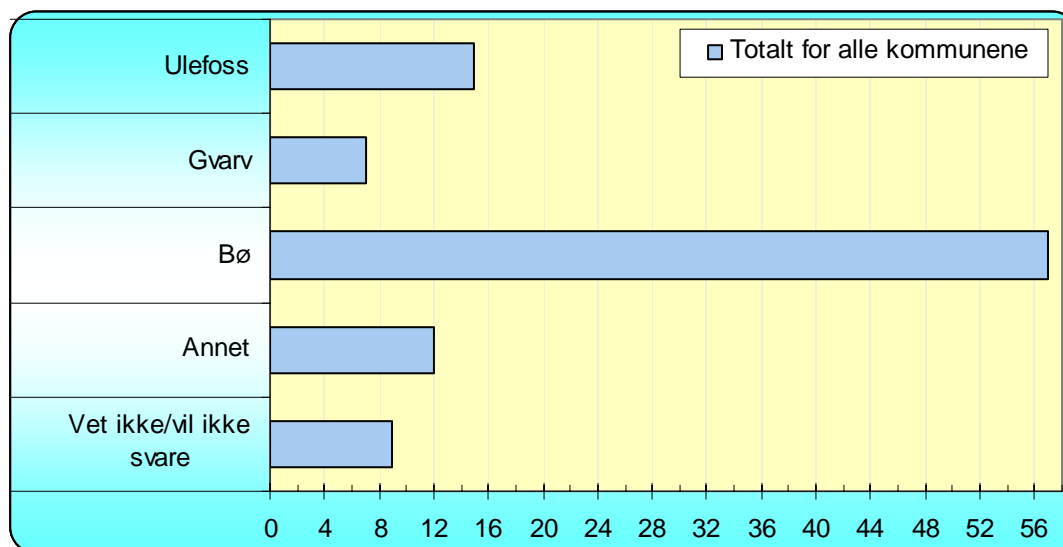
Tabell 3 Svarfordeling på utsagnet ” Det ville spilt liten rolle for meg om det stedet jeg bor på hadde vært en del av en storkommune i Midt-Telemark” for innbyggere på ulike steder.

	Postadresse							
	Hjuk-sebø	Bø	Gvarv	Akker-haugen	Nordagutu	Lunde	Ulefoss	Alle
Mest enig	39,7	52,9	58,2	57,9	38,1	152	33,0	48,9
Mest uenig	44,8	40,2	29,1	32,6	52,4	109	60,7	43,3
Vet ikke/vil ikke svare	15,5	6,8	12,6	9,5	9,5	17	6,3	7,9
Sum	100	100	100	100	100	100	100	100

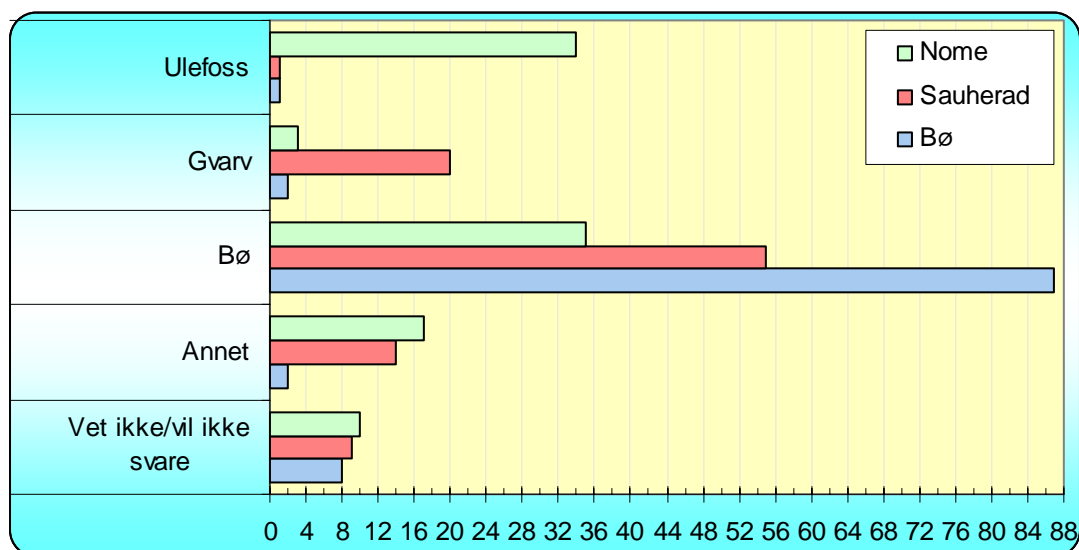
Menn er i litt større grad enig i utsagnet enn kvinner og de mellomste aldersgruppene er mer enige i utsagnet enn de yngste og de eldste.

6 PLASSERING AV KOMMUNEADMINISTRASJONEN

Det ble stilt spørsmål om hvor respondenten mente det eventuelt var ønskelig at kommuneadministrasjonen ble plassert hvis det ble en sammenslåing av de tre kommunene.

Figur 17 Ønskelig plassering av kommuneadministrasjonen ved en sammenslåing. Prosent.

Figur 18 Ønskelig plassering av kommuneadministrasjonen ved en sammenslåing. Fordelt på kommune. Prosent.

Av de som har tatt stilling til spørsmålet om lokaliseringssted er det nær 2 av 3 som mener dette bør være Bø. Svarfordelingen varierer naturlig nok med hvor folk bor. De aller fleste som bor i Bø mener stedet bør være Bø. I Sauherad er det godt og vel halvparten som svarer Bø. Mens det er en tredjedel som svarer det samme i Nome. I Nome er det like mange som vil ha senteret i Bø som på Ulefoss. Her er det markerte forskjeller mellom lundehe-

ringene og ulefossinger, da de førstnevnte mener senteret bør være i Bø, mens de med postadresse Ulefoss mener senteret bør være på Ulefoss. Tettstedsvariasjonene i dette spørsmålet er ser vi i Tabell 4.

Tabell 4 Ønske om lokalisering av kommuneadministrasjonen for innbyggere med ulik postadresse. Prosent.

Spørsmål: "Hvis det ble en sammenslåing av de tre kommunene – hvor ville du sett det som ønskelig at kommuneadministrasjonen ble plassert?"	Postadresse							
	Hjuk-sebø	Bø	Gvarv	Akkerhaugen	Nordagutu	Lunde	Ulefoss	Alle
Bø	43,9	86,9	61,0	45,3	52,4	62,0	13,2	57,5
Gvarv	31,6	2,0	18,1	21,1	19,9	1,8	4,8	7,3
Ulefoss	0	1,2	0	4,2	0	12,2	52,3	14,6
Annet sted	17,5	2,5	9,3	20,0	23,8	15,4	18,6	11,6
Vet ikke/vil ikke svare	7,0	7,5	11,5	9,5	4,8	8,6	11,1	9,0
Sum	100	100	100	100	100	100	100	100

For å se om "kjønn", "alder" og "kommuneansatt eller ikke" slår ut, må vi kontrollere for poststed da dette er en hovedforklaring. Gjør vi det, og bare tar med relasjoner hvor det er signifiakante forskjeller², finner vi følgende:

Kjønn:

Ingen signifikante relasjoner.

Alder:

Den yngste aldersgruppa med postadresse Gvarv svarer i mye mindre grad at de ønsker Bø som kommunesenter enn de øvrige aldersgruppene. "Vet ikke" andelen er også betydelig høyere for denne gruppa. Tilsvarende finner vi både for den yngste og eldste aldersgruppa med postadresse Akkerhaugen. For de med postadresse Ulefoss er mønsteret et annet. Her er det en mye større andel av de yngste som kan tenke seg Bø som senter enn i de eldre gruppene.

Kommuneansatte

Sammenligner vi kommuneansatte med befolkningen for øvrig, finner vi at kommuneansatte med bosted Bø prioriterer Bø som kommunesenter noe sterkere enn resten av befolkningen. For de med bostedsadresse Gvarv er det en klart større andel av de kommuneansatte som ønsker Bø som senter enn i befolkningen for øvrig.

² Kji-kvadrat – test med signifikans på 0,1-nivået, dvs at det er mer enn 90 % sannsynlighet for at forskjellen mellom gruppene er "reell".

REFERANSER

Lunder, Trond Erik og Karl Gunnar Sanda (2005): *Økonomiske effekter av en kommune sammenslåing i Midt-Telemark*.

TF-notat nr 3/2005. Telemarksforskning-Bø.

VEDLEGG: SPØRRESKJEMA BRUKT I TELEFONINTERVJUENE

Spørreskjema ifbm kommunesammenslåing – TMFB0002 (internt prosjektnr Norstat)

God kveld, mitt navn er... og jeg ringer fra Norstat. Vi holder for tiden på med en kort undersøkelse på oppdrag fra Midt-Telemarkrådet, som koordinerer det interkommunale samarbeidet mellom Bø, Nome og Sauherad kommuner. I den forbindelse vil jeg gjerne snakke med den personen i husstanden som er over 18 år, og som sist hadde bursdag – er dette deg?

NÅR RETT PERSON ER PÅ TRÅDEN: GJENTA INNLEDNINGEN.

Formålet med undersøkelsen er å fremskaffe en oversikt over hvordan befolkningen i de tre Midt-Telemark-kommunene stiller seg til kommunesammenslåingsspørsmålet i denne regionen. Det hele vil kun ta 3-4 minutter, og undersøkelsen gjennomføres anonymt.

Spm 1

Hvilke kommune bor du i?

Bø 400 INT

Sauherad 400 INT

Nome 400 INT

IKKE LES: Vet ikke

Spm 2

REGISTRER POSTNUMMER FRA UTVALGSLISTE

NB! POSTNUMMER 3800 KAN VÆRE BÅDE BØ OG SAUHERAD – MÅ REKODDES I ETTERKANT!

3825 Lunde

3830 Ulefoss

3683 Notodden (Hjuksebø)

3800 Bø (Hørte)

3810 Gvarv

3812 Akkerhaugen

3820 Nordagutu

3800 Bø

Spm 3

Først, med den bakgrunnskunnskap du har pr i dag – hvordan stiller du deg til en sammenslåing av Nome, Bø og Sauherad til en ny og større kommune? Er du: LES OPP:

Svært positiv

Ganske positiv

Ganske negativ

Svært negativ

IKKE LES: Vet ikke/vil ikke svare

HVIS POSITIV – GÅ TIL SPM 2A

HVIS NEGATIV – GÅ TIL SPM 2B:

HVIS VET IKKE/VIL IKKE SVARE – GÅ TIL SPM 3

Spm 4a: Hva er den viktigste årsaken til at du er positiv?

IKKE LES OPP, KUN ET SVAR

Kommuneøkonomien vil bli bedre

Kvaliteten på de kommunale tjenestene vil bli bedre

Kommunen må bli større for å møte fremtidas utfordringer for Midt-Telemark

En større kommune vil bli bedre i stand til å utvikle næringsliv og arbeidsplasser

Annet:

Vet ikke/vil ikke svare

Spm 4b: Hva er den viktigste årsaken til at du er negativ?

IKKE LES OPP, KUN ET SVAR

Kommuneøkonomien vil bli dårligere

Kvaliteten og tilgjengeligheten på de kommunale tjenestene vil bli dårligere

En sammenslåing vil føre til mer sentralisering

En sammenslåing vil føre til ødeleggende bygdestrid

Jeg vet for lite om konsekvensene av en sammenslåing

Tilhørigheten til lokalsamfunnet vil bli borte

Annet:

Vet ikke/vil ikke svare

Spm 5

Hvordan vil du karakterisere din tilhørighet til kommunen du bor i? Er denne: LES OPP

Svært stor

Ganske stor

Ganske liten

Svært liten

IKKE LES: Vet ikke/vil ikke svare

Spm 6

Hvordan stiller du deg til følgende utsagn: "Det ville spilt liten rolle for meg om det stedet jeg bor på hadde vært en del av en storkommune i Midt-Telemark".

Mest enig

Mest uenig

IKKE LES: Vet ikke/vil ikke svare

Spm 7

Hvis det ble en sammenslåing av de tre kommunene – hvor ville du sett det som ønskelig at kommuneadministrasjonen ble plassert?

Bø

Gvarv

Ulefoss

Annet:

Vet ikke/vil ikke svare

Bakgrunnsvariable

Spm 8

Hva er din alder?

18-29

30-44

45-59

60+

Vil ikke svare

Spm 9

Registrer kjønn:

M

K

Spm 10

Er du kommunalt ansatt i en av de tre kommunene?

Ja

Nei

Vil ikke svare

Spm 11

Hvor ligger din arbeidsplass/skoleplass?

I kommunen der du bor

Annen Midt-Telemarkkommune (Bø, Nome eller Sauherad)

Grenland (Skien, Porsgrunn, Bamble, Siljan)

Notodden/Hjartdal

Vest-Telemark (Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tøkke, Vinje)

Annen kommune (hvilken?):

Er hjemneværende/trygdet og lignende